

Befejeződött az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság által vállalt moduláris denevérodúk telepítése

(összeállította: Boldogh Sándor projektkoordinátor, 2016. július)

A pályázat keretében az erdei élőhelyekhez kötődő denevérfajok védelme érdekében több olyan, egymástól eltérő célú és jellegű aktív beavatkozást terveztünk, melyek innovatív jellegűek. Egyik ilyen feladat volt az erdőlakó, illetve erdei élőhelyeken táplálkozó épület- és barlanglakó denevérfajok élőhely-fejlesztése mesterséges szálláshelyekkel is.

Erre a védelmi célú beavatkozásra azért van szükség, mivel Magyarországon az erdőlakó denevérfajok közül néhány, de különösen a korai denevér (*Nyctalus noctula*) állományai sajátos élőhely-váltást mutatnak, melynek keretében több ezer (tízezer) példány panelépületek réseibe költözött át. Ez gyakori konfliktusforrás a denevérek és a lakók között, de az utóbbi években a panelépületek hőszigetelésével jelentős mértékű búvóhelyvesztést is szenvedtek az érintett állatok. A megszűnő szálláshelyek átmeneti kiváltását, illetve hosszabb távú pótlását megfelelő alternatív szálláshelyekkel kell pótolni annak érdekében, hogy az állományvesztés elkerülhető legyen. E probléma innovatív megoldására projektünk keretében moduláris denevérodú-rendszert dolgoztunk ki és alkalmaztunk. A projekt keretében készített moduláris odúk **42%-a** az Aggteleki NPI működési területére került ki (összesen 21, egyenként 3-3 alapegységből álló odú).

A telepítési helyszínek kiválasztása során törekedtünk arra, hogy a gyakorlati védelmi munkát és az oktatási és ismeretterjesztési tevékenységet összekapcsoljuk, ezért a legtöbb telepítéssel érintett épület oktatási intézmény (általános iskola, gimnázium), illetve kulturális közintézmény (könyvtár) volt. Ezekhez a telepítésekhez hosszabb távon egy ismeretterjesztési programot is kapcsoltunk, melynek keretében denevérekről szóló előadásokat, illetve foglalkozásokat is szervezünk. Ezen kívül kis számban azonban telepítettünk ipari területek építményeire is.

A helyszínek kiválasztása során persze külön figyelmet fordítottunk arra, hogy az a denevérek szálláshelyfoglalása szempontjából alkalmas és kedvező helyen legyen (pl. erősen zavart, szennyezett helyszínre ne kerüljön odú).

Közvetlenül kihelyezés előtt az odúkra még egy újabb impregnáló festés, illetve többségükre egy vízállóságot (és így élettartamot) növelő külső borítás került.

Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár, Miskolc

Az épület legtetéjére, annak belső részére került 3 odú. Az épület a Népkert szélén található, mely jelentős denevér-élőhely (erdős park, melyben több öreg, odvas fa is található). A könyvtár közvetlen közelében számos olyan épület van, amiben most is élnek korai és különféle törpedenevérek (pl. városi sportcsarnok, Herman Ottó Múzeum), ill. olyan panelépületek, melyek denevérszállások, de a közeljövőben külső hőszigeteléssel érintettek lesznek. A panelszigetelési program tervezett indítása miatt 3 odú kihelyezését tartottuk itt indokoltnak.

2016 májusában a könyvtári napon tartottunk itt denevérvédelmi foglalkozást, illetve ősszel előadás és denevérejt szervez közreműködésünkkel a könyvtár.

Az odúk mellett, a bejárathoz is került információs tábla, mely tájékoztatja a könyvtár látogatóit a denevérvédelmi programról.

Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola, Miskolc:

Ebben az iskolában számos alkalommal tapasztaltuk már denevérek előfordulását (panelrésekben, épület belső részében). Az elmúlt hónapokban végezték el a külső szigetelést és az ablakok cseréjét, melynek során denevérek kitelepítésére is sor került. Panelépületekkel körbevett, melyek egy részének szigetelése a közeli jövőben várható. Ennek megfelelően 2 odúegység kihelyezését tartottuk itt indokoltnak.

A közelmúltban elvégzett felújítás miatt nagyon vigyázni kellett az új homlokzatra, ezért az odúk felhelyezéséhez emelőkosaras autót kellett igénybe venni.

Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium, Miskolc

Olyan panelépületekkel körbevett iskola, melyek külső hőszigetelése a közeli jövőben várható. Ennek megfelelően 2 odúegység kihelyezését tartottuk itt indokoltnak, de technikailag csak egyet sikerült itt elhelyezni (ehhez is emelőkosaras autót kellett igénybe venni).

A kiépített szakmai és oktatási kapcsolatok miatt az iskola a denevérvédelmi előadások egyik helyszíne.

Kölcsey Református Általános Iskola, Felsőzsolca

Több alkalommal történt már denevérek mentése az épületből (pl. tornaterem), így mindenképpen alkalmas helyszínnek tűnik az iskola odúk telepítésére. A település környékéről eltűntek a komolyabb erdők, a Hernád és a Sajó folyó közelsége azonban kedvező táplálkozó- és élőhelyi adottságokat nyújthat a denevérek számára, így 2 odúrendszer telepítését tartottuk itt indokoltnak. A kiépített szakmai és oktatási kapcsolatok miatt az iskola a denevérvédelmi előadások és foglalkozások egyik helyszíne.

Móra Ferenc Általános Iskola, Málvi

A közelmúltban hőszigetelt (renovált) iskola, ahol jelentős mennyiségű denevér volt korábban az épület falazatában és az ablaktokokban. A környéken kevés alkalmas szálláshely lehet, így jó lehetőség itt a denevérek megtelepítése.

Szent János Görögkatolikus Gimnázium és Szakképző Iskola, Edelény

Kedvező hely a denevérek számára, a környéken nagyon sok adatunk van denevérek épületekből történő előfordulásáról. A Bódva-folyó közelsége miatt kiváló táplálkozóhelyekkel

is rendelkezik a tágabb terület. Szakmai indokok alapján 2 moduláris odú kihelyezését tartottuk itt indokoltnak.

A több éve kiépített szakmai és oktatási kapcsolatok miatt az iskola a denevérvédelmi előadások és foglalkozások egyik helyszíne. 2016 nyarán szakmai gyakorlati képzés keretében már történt is denevéres foglalkozás.

A közelmúltban elvégzett felújítás miatt nagyon vigyázni kellett az új homlokzatra, ezért az odúk felhelyezéséhez emelőkosaras autót kellett igénybe venni.

Múcsony IV. akna, Trimettő Kft. telephelye

Használaton kívüli emeletes ipari épület. Korábban nem voltak adataink innen denevérek előfordulásáról, de a környező területek (pl. Bódva-völgy, Sajó-vgy.) kedvező táplálkozóhelyek lehetnek. A Sajó-völgy denevéres felmérése a közelmúltban megtörtént, az eredmények alapján ez fontos élőhely. A közeli nagyobb városok (pl. Kazincbarcika, Sajószentpéter) még nem leszigetelt panelépületeinek szigetelése a közeli jövőben elindul, így ezen a helyen segíthetjük a szálláshelyeiket elvesztő denevérek túlélését. Szakmai indokok alapján 2 odút telepítettünk erre a helyszínre.

Az épület magassága miatt az odúk felhelyezése során emelőkosaras gépet kellett igénybe venni.

Esztramos-hegy, Bódvarákó

Az ANPI vagyonkezelésében lévő épületre került ki 2 darab moduláris odú. A védett terület és környéke kiemelkedő jelentőségű denevéres élőhely, a telepítési helyszín azonban egy felhagyott ipari terület (volt esztramosi kőbánya). Mivel egyre kevesebb az odvas fa a környéken, ezért döntöttünk az odúk telepítése mellett. Fontos szakmai indok volt a Bódva-vgy. közelsége is, melynek jelentős szerepe lehet a korai denevérek vonulása során.

A tesztelési fázisban már korábban helyeztünk ki erre a környékre denevérodút, így itt összesen 3 található.

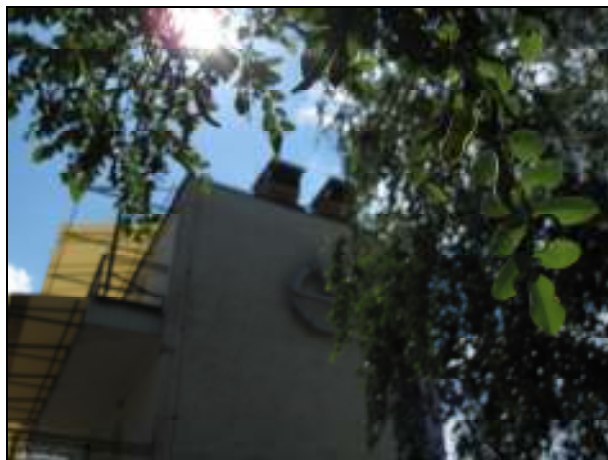

Rakaca-völgyi víztározó ÉRV-üdülöház, Szalonna:

A víztározó és környéke jelentős denevérszállás, ahol több alkalommal is végeztünk már denevérfelmérést. Komoly korai denevér-állomány él a területen. A helyszín kiválasztásában

fontos szakmai indok volt a Bódva-vgy. közelsége is, melynek jelentős szerepe lehet a korai denevérek vonulása során.

Az épület adottságai miatt emelőkosaras gépet kellett használni a felhelyezés során.

Péczeli József Általános Iskola, Putnok

A közelmúltban hőszigetelt (renovált) iskola, ahol jelentős mennyiségű denevér volt korábban az épület falazatában és az ablaktokokban. Korábban sok kései denevért mentettünk innen. A környéken kevés alkalmas szálláshely lehet, így jó lehetőség itt a denevérek megtelepítése. Külön indokolta az odúk telepítését, hogy a közelben lévő panelházak külső hőszigetelése 2016 szeptemberében indul el.

